श्लोक॥ अनभ्यासं विषं शास्त्रं अजीर्णे विषभोजनं॥ दरिद्रस्य विषं गोष्ठि वृद्ध
स्यात्तरुनि विषं॥१॥ नाविप्रपादोदककर्दमेनन वेदशास्त्रध्वनिगर्जितानि॥ स्वा
हास्वधानिस्यविवर्जितानि॥ श्मशानतुल्यानिगृहाणितानि॥२॥ स्नानंमनो
मलत्यागो॥ शौच्यमिंद्रियोनिग्रहं॥ अभेददर्शनंज्ञानंध्यानंनिर्विषयमनाः॥१॥

॥२॥ श्रीगणेशायनमः॥ ॐनमोश्रीजनार्दन॥ भावार्थेनमिता तुझेचरण॥ जेणेस
होतामिपण॥ गलेतुपणघेउनिया॥ १॥ लिंगदेहत्वेमर्दन॥ तोचिजनासिअर्दन
यालागीनावेजनार्दन॥ अकरुव्याणप्रसिद्ध॥ २॥ तुझिऐंसिचिकरणी॥ कर्म
कर्तानुरउनि॥ सुखेनांदविसिजनि॥ समाधानिजनार्दना॥ ३॥ सुखेतुसेना॥
वघेता॥ घातुकारासिजीविता॥ जीउघेउनितत्वता॥ होसिसर्वथाकृपाळु॥ ४॥
तुझानामाचेप्रबळबळ॥ माथानुलंघीतिकळिकाळ॥ आणिमुक्तिकेवळ॥
होतिनिश्चळनिजदासि॥ ५॥ नामेयेवढेसाधळदेनें॥ सातुझेस्वरूपकवण ॥२॥
जाणे॥ सांडुनिजाणणेनेणणे॥ निरंतराहाणेतत्वता॥ ६॥ तुझास्तुतिवादकर
णे॥ तवपरतालिश्रुतिपुराणे॥ तेथेतुझेआरिखबोलणे॥ कोटेकोणेसारावे॥ ७॥
तुझास्तुतिवादतेमौन॥ तुझाकळवळातेकिर्तन॥ काहिनकरणेतेअनुसं
धान॥ साचारजाणश्रीकृष्णा॥ ८॥ ऐसियाहितुझाटाइ॥ आचारहावउटिलि
याहि॥ तेअर्थिचित्तदेइ॥ कृपानिर्वाहिगुरूराया॥ ९॥ खद्योतप्रकाशचांदा॥ मशा
कगरुडासिघेवांदा॥ तैसेमीयेकादशस्कंदा॥ मुर्खुनुसधारिकार्थि॥ १०॥ येच
विघउगुरुनाथा॥ कृपाकरावीसर्वथा॥ ग्रंथस्वनागंथार्था॥ सार्थकताकरा॥

वि ॥ ११ ॥ ऐसि विनवणि ऐकता ॥ कृपा पन्नकरू रे विलामाथा ॥ तव उद्योतकारू
जालागेया ॥ यथार्थता निजदिपे ॥ १२ ॥ नवल रूपेचि करणी ॥ अर्थचिंतामणि चि
खाणि ॥ उघडलि ततक्षणि ॥ पदार्थे श्रोति कवी मुद्रा ॥ १३ ॥ तेतपसि दुअर्थ कारा ॥
कवणसाकडे तेणारा ॥ ताकरारव तारवां बसुत्रा ॥ लेपाख्या करा प्रयासकाये ॥ १४ ॥
बापाचीपका नेघेउनि ॥ बाळघालि बापाच्यावदनि ॥ तेणेसाच चितो संतोषो
नि ॥ होयेमालिसुखाच्या ॥ १५ ॥ तैसिचिहे हिकथा ॥ तुचिग्रंथु तुचिकविता ॥ तेथे
कोणेघ्यावि अहंता ॥ मी कविकर्ता हाणोनि ॥ १६ ॥ गुरु निसांडविलि अहंता ॥ से
खिरारवोने दिचिसोहंता ॥ तेथमायेकुकविकर्ता ॥ हेसर्वथा नसरे पै ॥ १७ ॥ सुचि
ता अहंकाराचा झाडा ॥ सुचनाचि होये साच्या जोडा ॥ जो आपणपया तेह्नण वीवे
डा ॥ तोचि गाढा आत्तिचतुरु ॥ १८ ॥ तैसिचिहे होइलवार्ता ॥ यालागी जो गुरुनाथा
चरणी रे विलामाथा ॥ कर्ता करविता तुचितु ॥ १९ ॥ मागिल ग्रंथसंगति ॥ पंचाध्या
इच्या अंति ॥ नारदे वसुदेवाप्रति ॥ बोलिला उपपति तेऐसि ॥ २० ॥ हा परमात्मा
श्रीहरि ॥ लिलाविग्रहदेहधारि ॥ अवतरला तुमच्या घरि ॥ नामपकरि नचनाचे
॥ २१ ॥ हारयाचा हि निजरभु ॥ वैकुंठिचा निवासु ॥ परमात्मा परेशु ॥ जगदिशु श्री

विष्णु ॥२४॥ तेचिनारदवचनप्रमाण ॥ प्रार्थीवयाश्रीकृष्ण ॥ मिळोनियादेवगण
द्वारकेसिजाणस्वयेआले ॥२३॥ श्लोक ॥ श्रीसुकउवाच ॥ अथब्रह्मात्मजैर्दे
वैः प्रजेशैरावृतोभ्यगात् ॥ भवश्चभूतभव्येशो ययौभूतगणैर्वृतः ॥ टीका ॥
श्रीमस्तकलणेपरिक्षिति ॥ पाहावयाश्रीकृष्णमूर्ति ॥ सुरवरद्वारकेसियेति ॥
विचित्रस्फूर्तितेहीकेली ॥२४॥ कृष्णमूर्तिचेकवतिक ॥ पाहावयादेवसकलि
क ॥ चतुर्मुखपंचमुख ॥ वेगेषडमुखपातला ॥२५॥ करावयाप्रजाउत्पत्ति ॥ पुर्वि
॥२॥ निर्मिलेप्रजापति ॥ तेहिआलेद्वारकेप्रति ॥ कृष्णमूर्तिपाहावया ॥२६॥ सन ॥२॥
कादिकआत्माराम ॥ आत्मत्वाप्तसकलपूर्णकाम ॥ तेहिहोउनिआलेसकाम ॥
मेघःस्यामपाहावया ॥२७॥ भूतनायकरुद्रगण ॥ आलेअकराहीजणजाण ॥
पाहावयाश्रीकृष्ण ॥ भूतगणसगणेसि ॥२८॥ पाहावयाकृष्णरावो ॥ घेउनि
गणाच्यासमुदावो ॥ द्वारकेआलामहादेवो ॥ भुतभविस्याचापाहा हो त्रिकाल
ज्ञाता ॥२९॥ कृष्णदरशणाचिउकंठा ॥ थोरिलागलीनिलकंठा ॥ धावतामोक
ळ्यासुटल्याजटा ॥ कृष्णचरित्रपाहावया ॥३०॥ श्लोक ॥ इंद्रोमरुद्भिर्भगवाना
दित्यावसवोश्विनौ ॥ ऋभवोंगिरसोरुद्रा विश्वेसाध्याश्चदेवताः ॥२॥ गंध

वाप्सरसो नागाः सिद्धचारणगुह्यकाः ॥ ऋषयः पितरश्चैव सविद्याधरकिन्न
राः ॥ ५ ॥ द्वारकामुपसंजग्मुः सर्वे कृष्णदिदृक्षवः ॥ टिका ॥ येकुनवनाम्नमरुद्ग
ण ॥ तेणेसिं इंद्र आला आपण ॥ पाहावया श्रीकृष्ण ॥ स्वयें जाणसादर ॥ २१ ॥
सांडुनियां रवी मंडळा ॥ बारा आदित्यांचा मेळा ॥ पाहावया कृष्ण सोहळा ॥ उ
ल्हित डोळा होउनि आले ॥ २२ ॥ सुर्य आधिष्ठी ला डोळा ॥ देखे पदार्थ सकळा ॥ कृष्ण
न देखता आंधळा ॥ सुर्यो पावला अंधत्व ॥ २३ ॥ पाहाता कृष्णाचे मुखकमळ ॥ फि
टले सुर्याचे पडळ ॥ मग देखना जाला केवळ ॥ सर्वांग सकळ स्वयें रवि ॥ २४ ॥ ति
ळि अग्नि तेजाळे ॥ परि ते धुमे सांकोळले ॥ कृष्ण देखता चित्त ज्वळले ॥ नीर्धु
म जाले नीजतेजे ॥ २५ ॥ आठा वसुंचा मेळा ॥ पाहो आला कृष्णलिळा ॥ लागेम
दनाच्या भूतळा ॥ नयनी देखिली ला कृष्णांकि ॥ २६ ॥ आश्विनीकुमार धन्वंत
रि ॥ ते हि भवरोगे पिडिले भारि ॥ कृष्णदरुषणां बरते करि ॥ निरुजक्षेणा वरि
ते जाले ॥ २७ ॥ रभु न देव आंगिरस ॥ रुद्र मीनले ग्रास मसाहास ॥ विश्वे साध्य
देव बहु वस ॥ देवि आकाश दाटले ॥ २८ ॥ आमुचि गायेण कळामोरि ॥ हा तें गं
धर्वांच्या वोटि ॥ ते कृष्ण वेणुगिता साटि ॥ जालि सेवरि नसरति ॥ २९ ॥ यालागि

ग्रं

हरूषणाचिआश॥क्षणक्षणपाहातिवास॥याहिगायेणकन्मसावकाश॥
दिधलिसुरसरूपामात्रे॥६०॥अप्सरालणतिआहिनाचणि॥तवकाबि
याचाकणीरंगणी॥येकेचिताबेलाजउनि॥ततक्षणिसांडिल्मा॥६१॥याहि
नवदनाकामिणि॥आत्माआदरूषणाजागुनि॥नाचोसिकविल्मानाचणी॥
रासरंगणिभ्रकुटिमात्रे॥६२॥पाहावया श्रीरंगा॥आलेपातालिचेपन्नग॥सि
॥३॥ द्धचारणअनेग॥विद्याधरसांगसमुदाये॥६३॥कस्यपादिरूबिश्वर॥आरि
यमादिपितर॥गुह्यकआणिकिन्नर॥आलेअपारस्वगलोसि॥६४॥यवंविमा ॥३॥
णचियापंक्ति॥दाटल्मियाद्वारकेप्रति॥पाहावयाकृष्णमूर्ति॥आलेसुरप
तिस्वानंदे॥६५॥श्लोक॥वपुबायेनभगवान्नरलोकमनोरमः॥यशोविसेने
लोकेषुसर्वलोकमलापहं॥६६॥टिका॥जेणेधारिरेश्रीहरि॥नानाचरित्रातें
करि॥वेशाविस्तारिलेसंसारि॥दुरत्यारिसरावया॥६६॥एकताश्रीकृष्णाकि
र्ति॥चतुर्विधप्रायश्चित्ताचिगति॥खुंटलिजिनिश्चिति॥श्रवणांर्तिजाल
या॥६७॥नावघेतलाकृष्णनाम॥सकळपातकाकरिभस्म॥देविदेखि
लापुरुषोत्तम॥विश्रामधामजगाचे॥६८॥टाणटकारेंप्रतिउत्तम॥सुरन॥

रामाजिमरणोरम॥ जोक्याजाहाला जिविश्रामं॥ मेघःश्यामदेखोनी॥४९॥
मुगुटकुंडलेमेखला॥ कासेकासिलासोनसला॥ कंदिरुवेवनमाला॥ घनंसा
वलाशोभतु॥५०॥ लावण्यगुणनिधान॥ अवतारमाळेमुखमंडन॥ देविदेखि
लाश्रीकृष्ण॥ निवासस्थानद्वारके॥५१॥ श्लोक॥ तस्यांविन्याजमानायांसम
द्धायांमहर्द्धिभिः॥ व्यचक्षतावितृप्ताक्षाःकृष्णमद्भूतदर्शनं॥५२॥ टिका॥ कृ
ष्णेआधिष्टिलिपुरि॥ कनककमळसांचियाहारि॥ रत्नेजडिलीनानाकुसरी॥
तेअंबरीनसमाये॥५३॥ जेद्वारकेभितरि॥ कामधेनुघरोघरि॥ कल्पद्रुमा
चियाहारि॥ चिंतामणिचिद्यारिखेळणी लेष्यो॥५४॥ द्वारकाजननिवासिया॥
सि॥ घरिनवरत्नाचियाराशि॥ रिद्धिसिद्धिकरनीदासि॥ रविकेशिनांदतु॥
॥५६॥ कृष्णरुपाचेनिलावण्ये॥ जेक्यातेणेलावीलेपीसे॥ आवडिजाहालेमो
रविसे॥ आतिडोळसेहरीआंगि॥५७॥ कौसिबरवेपणाचिशोभा॥ पाहातान
येनिनिघतीजिभा॥ रसाळपणेतोवाळभा॥ उपनिषद्भाभासाकारला॥५८॥
कृष्णपाहावयाआवडि॥ होताहेदेवासिवरपडि॥ जेक्याथोरलागलीगोडि
अर्धघडिनविसंभति॥५९॥ कृष्णरुपाचेकवतिक॥ पाहातानयनीनयेना

॥ ४ ॥

नागलीनुका॥ अंतरिनिबिडदाटलेसुख॥ तन्हिअधिकाधिककेलेलो॥५९॥ अ
वलोकिताश्रीकृष्णासि॥ हर्षिसिद्दाटनीहोतसेकैसि॥ मुडयघसनीम्याहा
रासि॥ रबिकेशिपाहावया॥६०॥ मागेपुढेश्रीकृष्णासि॥ देखनेनिवेढिले
चौपासि॥ भाग्यउपजलेडोळ्यासि॥ पूर्णपुरुषासिदेखति॥६१॥ कृष्णघनमेघ
सावळा॥ नीळामभावेपाहाताडोळा॥ सहजेश्यामताअंगीबुबुळा॥ कृष्णक
नाटसावली॥६२॥ जोनकळेचिवेदविवंचना॥ योगीयाध्यानयेध्याना॥ साप्रस
न्नदेखो श्रीकृष्णा॥ भाग्यगणणअपूर्व॥६३॥ ऐसादेखोनिश्रीहरि॥ देवसुमना
चाभारधारि॥ वरुषलेपैंअंबरि॥ राहोनिवरिविमानि॥६३॥ श्लोक॥ स्वर्गोद्या
नोद्भवैर्माल्यैः छादयंतोयदूत्तमं॥ गीर्भिश्चित्रपदार्थाभिस्तुष्टुवुर्जगदीश्वरं॥
॥६॥ टिका॥ मंदारपारिजातसंतान॥ कल्पद्रुमहरिचंदन॥ एसियावृक्षाचिसुम
नेजाण॥ कृष्णावरिसंपूर्णवरुषले॥६४॥ श्रीकृष्णासिचहुकडा॥ दीव्यसुमना
चासडा॥ समस्तदेवीसमुखपुढा॥ केलापैगाढाजयजयकार॥६५॥ सार्थकपा
दबंदचेरचना॥ नानागद्यपद्यविवंचना॥ स्तवनअपारदरिलेयदुनंदना॥ अमरसेना
मिळोनी॥६६॥ श्लोका॥ देवाउवाचा॥ नताःस्मतेनाथपदारविंदं॥ बुद्धिंद्रियप्राणम

॥ ४ ॥

नीवचोभिः॥ याश्चिंयत्तेतहृदिभावयुक्तै॥ मुमुक्षुभिःकर्ममयोरुपाशा
त॥७॥ टिका॥ विवेकयुक्तप्राणधारणा॥ मनसावाचाकर्मणा॥ नमस्कारू
तुझियाचरणा॥ सच्चिद्घनाश्रीकृष्णा॥ ६७॥ इंद्रियेउपरमालागीजाणा॥ सांडु
निविषयवासना॥ दृश्यइंद्रियीलागलेचरणा॥ नमनश्रीकृष्णानीजभावे॥ ६८॥
विषयहोउनीउदास॥ सांडुनीसंसाराचिआश॥ चरणाचिंतितितापस॥ कर्मपाश
छेदावया॥ ६९॥ ऐसिमुक्तिचियावासना॥ मुमुक्षचिंतितितुझीयाचरणा॥ सासीअ
र्धक्षणनयेसिध्याना॥ दृढभावनाकरिताहि॥ ७०॥ तेप्रत्यक्षतुझेचरण॥ आह्मा
सिजालेजीदरुषण॥ देवआपुलाभाग्यापण॥ आतिस्तवनकरिताति॥ ७१॥
देखोनिसगुणस्वरुपासि॥ यद्कडिआध्याकालणासि॥ जेआलेआकारासि॥ तेनि
श्चयेसिमाझुका॥ ७२॥ जैसेचितुह्मिशरिरधारि॥ तैसाचिमिहियकशरिरि॥ स्य
मासेनिदरुषणेकरि॥ तुह्मिकैस्यापरितराल॥ ७३॥ ऐसेनह्मणावेजिअनंता॥
तेतुमायचानियंता॥ हेहिकवलसेतत्वता॥ समूळकथापरियेसे॥ ७४॥ श्लोक॥ त्वं
माययात्रिगुणयात्मनिदुर्विभावं॥ व्यक्तंसृजस्यवसिलुपसितद्गुणस्थः॥ नैत त
तैर्भवानजितकर्मभीरज्यतेवै॥ यत्स्वेसुखेव्यवहितेभिरतोनवद्यः॥ ८॥ टि

का॥ सोपलागल्या सोपन दिसे पाहि। जागेजाल्या दिसेसि नाहि॥ तैसि माया अ
तर्क्य देहि। नपडे यास्तसुरनरा॥७५॥ मु[illegible]चतुसी अतर्क्य माया॥ ति सिगुणक्षोभु
जाल्या साह्या॥ ते ब्रह्मादिका नये चि आया। देवराया श्रीकृष्णा॥७६॥ तु धरुनि दैवी
मायेसि॥ ब्रह्मादिकि टांतु अजिसि॥ प्रतिपाळुनि संव्हारिसि॥ तु सर्वकर्मांसि अलि
प्तु॥७७॥ स्वप्नी स्वयेसृष्टि अजिलि॥ प्रतिपाळुनी संव्हारिलि॥ तो क्रियाकर्मासि ना
हि लागली॥ तो विश्वसृष्टि केलिहा अलिप्त हे॥७८॥ मृगजळाचि भरणी॥ सूर्य करि निज
किरणी॥ शोखुनि नेअस्तमानि॥ अलिप्त पणि तैसा तु॥७९॥ समूळ धर्माचि वाढिमो
डे॥ अधर्माचि सीग चढे॥ तैतू जन्मअवतार धरणे पडे॥ आमुचे साकडे फेडाया॥८०
करुनी अधर्माचा घातु॥ धर्मवाढविसि यथास्थितु॥ देवासि निज पादस्थापितु
कर्मातीतु तु श्रीकृष्ण॥८१॥ तु जन्म अखंड दंडायमान॥ आत्मसुखाचे अनुसंधान
ते आहासि नाहि अर्धक्षण॥ दिनवदन यालागी॥८२॥ ज्यासि आत्मसुख निरंत
र॥ तो देहधारि परि अवतार॥ ज्याचे चरण पवित्र करा॥ गंगा सागरादि तीर्थांसि॥८३
तो जन्हि वर्ते गुण आतु॥ नव्हे तो जाणावा गुणातितु॥ ज्याच्या चरणरेणु करि घा
तु॥ त्रैलोक्यानु महापापा॥८४॥ ऐसि तु ज्या दासाची कथा॥ ज्ञातु स्वचरण वंदु मा

॥५॥

॥५॥

या ॥ असोचरणा चिहेकथा ॥ किर्तिएकतानिजलाभु ॥ ८५ ॥ चरणदेखवतितेभा
ग्याचे ॥ त्याचेमहिमाननवर्णवेवाचे ॥ पवित्रपणतुझेकिर्तिचे ॥ परिससत्याचेस्वामि
या ॥ ८६ ॥ श्लो ॥ कु ॥ शुद्धिर्नृणांनतुतथेड्यदुराशयानां ॥ विद्याश्रुताध्यय
नदानतपःक्रियाभिः ॥ सत्वात्मनामृषभतेयशसिप्रवृद्धसच्छ्रद्धयाश्रव
णसंभृतयायथास्यात् ॥ ९ ॥ टिका ॥ अग्निज्वाळासमसमाना ॥ इंधनघा
लितावाढेअग्नि ॥ आशावाढेदेहाभिमानी ॥ श्रवणकिर्तनिनेसागावी ॥ ८७
कृष्णस्तवनेस्तविताअंतरी ॥ श्रवणद्वारेएकतात्वरे ॥ यालागीस्तमतुचिनि
र्धारे ॥ स्तवनद्वारेतारकु ॥ ८८ ॥ एवंतुझेकिर्तिचेश्रवण ॥ तेचिपरमशुद्धिसिका
रण ॥ यावेगळेजेसाधन ॥ तेकेवळजाणप्रयास ॥ ८९ ॥ ऐकैंगासुखवरिष्ठा ॥ तुझिया
श्रवणाचिउत्कंठा ॥ अंतरिपापाच्यामळकरा ॥ धौनिचोखटाकरिव्यक्ति ॥ ९० ॥ तुझा
श्रवणिहोउनिउदास ॥ तपेतपतातापस ॥ नानासाधनिकक्लेश ॥ जाल्मानिरसम
तिसाच्या ॥ ९१ ॥ मंत्रविद्याग्रहण ॥ विकळउच्चारिताविवर्ण ॥ शुद्धिनव्हेपरिदारुण ॥ पा
तकपूर्णअंगीवाजे ॥ ९२ ॥ करिताशास्त्रश्रवण ॥ चैंगुणागर्वेचढेपूर्ण ॥ तोज्ञातेप
णाच्याअभिमाने ॥ निनगेजाणचतुर्मुखा ॥ ९३ ॥ करिताविदाध्ययन ॥ स्वरजालेया

॥६॥

उच्चारणे ॥ शुद्धिनव्हेपरिमरणे ॥ अवस्यजाणावआसुराऐसे ॥९४॥ दानदेतानाहुश्र॥
कुपिजालाकुकुलांषु ॥ आत्रिदुरिपरिनासु ॥ असमसासुरीकडा ॥९५॥ तपकरिता
रविश्वंगासि ॥ तोवस्कजालावैस्यासि ॥ अधाअवणावियाऐसि ॥ शुद्धिप्राणि
कासिपैनाही ॥९६॥ कर्मकरावेयेथानिगुति ॥ नवसाकर्मोचिगहणगति ॥ आचिन
बहोचिकर्मस्थिति ॥ नारदोक्तिसांडविलि ॥९७॥ कर्मिआचमनकरावे ॥ तेथमां
बमात्रजलघ्यावे ॥ न्यूनाधिकेसवेदोषुपावेसुरापानि ॥९८॥ एवंदस्तहृदय
ज्यासि ॥ तपादिसाधनेत्यासि ॥ शुद्धिनव्हेअविकेशि ॥ अवणीकीर्तिहिनाय
रकता ॥९९॥ अवणेपरिक्षितितरला ॥ अवणेकौंचउद्धरला ॥ मकरोदरिअव
लपावला ॥ सिद्धजालामछिंद्र ॥१००॥ तुझेअवणदोषकारि ॥ येकतेचितुझ्याशु
द्धिवरि ॥ दुसरेजिवब्रह्मऐक्यकरि ॥ दोहिपरिउद्धारू ॥१॥ प्रत्यक्षपाहापावारा
नसि ॥ अवणीतारकब्रह्मउपदेसि ॥ मुक्तक्षेत्रजालिकाशि ॥ अवणेजीवासि
उद्धारू ॥२॥ तुम्हावाहेसकळकाम ॥ निष्कामत्याचेनिजधाम ॥ ऐसियातूजक
रणेकर्म ॥ भक्तग्रमछेदाल्या ॥३॥ नानाचरित्राचिकरणि ॥ करिताजालासिच
क्रपाणि ॥ मोक्षमार्गिचिनिश्चेनि ॥ दिधलिरचुनिजनासि ॥४॥ चित्तशुद्धिसि

॥६॥

कारण ॥ प्रेमयुक्त कीर्तिश्रवण ॥ यथसत्य धाचिप्रमाण ॥ अकारणसाधाने ॥
॥ ५ ॥ अपेक्षा जे जे साधनसाधिले ॥ ते अपेक्षेणे चिकोल केले ॥ निरपेक्षास्येहृद
य भले ॥ वोलिगेले परमार्थे ॥ ६ ॥ हृदयाच्ये सखोल आवा ॥ स्वधर्म बिजे अंकुर
ला ॥ अधेचावेलु उगवला ॥ कोंभु निघाला तरतरितु ॥ ७ ॥ सत्त्व श्रवण प्रबळवल
वे ॥ रुतली वैराग्यदृढ मुळे ॥ वेलिगेला निजबळे ॥ अधामे ले चिदाकाशि ॥
॥ ८ ॥ तो चिदाकाशिच्याचंद्रमा ॥ स्वप्रकाशी तु पुरुषोत्तमा ॥ साधकासिनातिमे
घः श्यामा ॥ तु सिप्रतिमापाहावया ॥ ९ ॥ सातु से श्रीचरण ॥ प्रत्यक्ष जाहाले द
रुषण ॥ घालुनियालोटांगण ॥ चरणस्तवण करिताति ॥ १० ॥ श्लोक ॥ स्यान्नः
स्तवांघ्रिरशुभाशयधूमकेतुः क्षेमाययोमुनिभीरार्द्रहृदोह्यमानः ॥ यः सा
त्वतैः समविभूतयआत्मवद्भिर्व्यूहेर्चितः सवनसः स्वरतिक्रमाय ॥ १० ॥ टिका
आमुच्याअशुभाशयाच्याघातु ॥ करिचरणधुमकेतु ॥ तुसाचिजि विश्वा
तु ॥ त्रैलोक्यीतु श्रीकृष्णा ॥ ११ ॥ पापइंधनाच्यामेळु ॥ तेथ तुझाचरणवडवा
नळु ॥ लागलातो आतितेजाळु ॥ तिहुतिहु जाळितु ॥ १२ ॥ ऐसापापांतकंपवि
ता ॥ प्रेमळाते अभयदाता ॥ तुझाचरण जी अनंता ॥ हृदयी सर्वथा वाहाताति ॥ १३ ॥

तेचिहृदयजिंकैसे॥ वोळले भक्तिप्रेमरसे॥ तेथतुझाचरणरेणुसावकाश॥ अ
तिउल्हासेवाहाताति॥१४॥ करितांचरणाचेंध्यान॥ जोविसरले भुकताहान॥ त्या
सिद्यावयाअभयदान॥ चरणध्वज जाणवें तुझा॥१५॥ तोचिचरणुसावति॥
पाहावयासमविभुति॥ पुजितीगाजीश्रीपति॥ चतुर्मुर्तिव्यूहरूपे॥१६॥ वासुदे
वसंकर्षण॥ अणिरुद्धआणिप्रद्युम्न॥ हाचिचतुर्व्यूहजाण॥ पुजास्थानभ
क्ताचे॥१७॥ भीन्नभीन्नत्यारीभक्ति॥ चहुरूपेयकिमुर्ति॥ ऐसेंजाणोनिपुजिती॥
जेभक्ति॥ व्यूहस्थितिसानाव॥१८॥ सावतहलणीपतितेभक्त॥ भवावदरऐश्वर्य
तेवांछितचतुर्व्यूहरूपेपुजित॥ ऐश्वर्यीघिसटेगुनि॥१९॥ जन्ममरणप्रवाह
स्थिति॥ नासावयायेकीभक्ति॥ पुजाकीजेचतुर्मूर्ति॥ आत्मवंतिसज्ञानि॥२०
त्रिषवणत्रिकाळ॥ पुजाकरितांअविकळ॥ भजोनजींतल्याकळिकाळ॥ जन्म
मृत्युछेदाव्या॥२१॥ आणीकहिभक्तजन॥ तुझेकरितातीभजन॥ यज्ञद्वाराह
उनीहवन॥ विधिविधानवेदोक्त॥२२॥ श्लोकु॥ यस्त्वित्यत्तेप्रयतपाणि निरध्व
रागणौत्राय्यानिरुक्तविधिनेशाहविर्गृहित्वा॥ अध्यात्मयोगउतयोगिनिरात्ममा
याजिज्ञासुभिः परमभागवतैःपरीष्टः॥२२॥ टिका॥ हिस्राग्रहणीअतिसादर

॥७॥

तेचिहृदयजिकैसे॥ वोळले भक्तिप्रेमरसें॥ तेथ तुझाचरणरेणुसावकाशें॥ अ
ति उल्हासे वाढताति॥ १४॥ करिता चरणाचे ध्यान॥ जो विसरले भुकताहान॥ या
सि द्यावया अभयदान॥ चरणध्वज जाणवे तुझा॥ १५॥ तोचि चरणु सावति॥
पाहावया समवि मुति॥ पुजिजो जो श्रीपति॥ चतुर्मुर्तिव्यक्त हुरूपें॥ १६॥ वासुदे
वसंकर्षण॥ अनिरुद्ध आणि प्रद्युम्न॥ हाचि चतुर्व्यूह जाण॥ पुजा स्थान भ
॥ ८ ॥ क्ताचे॥ १७॥ भीन्न भीन्न स्वाधिकारी भक्ति॥ चहुरूपे याकि मुर्ति॥ ऐसे जाणोनी पुजि
जे भक्ति॥ व्युहुस्थितिरसानाव॥ १८॥ सावतल्लणीपतिते भक्त॥ भवाबद्ध ऐश्वर्य ॥ ८ ॥
ते वांछितं च तुर्व्यूहरूपे पुजित॥ ऐश्वर्यी घित टेउनि॥ १९॥ जन्ममरण प्रवाह
स्थिति॥ नासावयायेकी भक्ति॥ पुजाकीजे चतुर्मूर्ति॥ आत्मवंतिसज्ञानि॥ २०
त्रिभुवण त्रिकाळ॥ पुजाकरिता अविकळ॥ भजोनजीतल्लाफलिकाळ॥ जन्म
मृत्यु छेदाव्या॥ २१॥ आणीक हिनक्तजन॥ तुझे करिताती भजन॥ यज्ञद्वारा ह
उनी हवन॥ विधिविधान वेदोक्त॥ २२॥ श्लोकु॥ यच्छ्रियस्तेप्रयतपाणिनिरध्व
रागौ आद्या निरुक्तविधिने शाहविर्गृहित्वा॥ अध्यात्मयोग उतयोगिभिरात्मम
यामिज्यासु निः परमभागवतैः स मीष्टः॥ २३॥ टिका॥ दिक्षाग्रहणी अतिसादर

यज्ञद्वारा भजन तत्पर । क्रियेपासुनि नेमिले कर । हस्तव्यापार न करिती ॥ २३ ॥
तेथ देवत्रैचि विधान कवण । बाहेरि त्रिगुण चित्रिमेखळा । आंतु यज्ञपुरुषु प्र-
कासिला । चैतन्य तेजाळा सर्वात्मा ॥ २४ ॥ तेथ वोंकार स्वाहाकार । लक्षणोक्त मंत्र-
उच्चार । द्रव्य अर्पिति अपार । आति पवित्र अवदानि ॥ २५ ॥ आणिक येक योगयु-
क्त । योगधारणा तु ते भजत । प्राणापानाचि समता देत । आसन सुस्थ होउनी ॥
॥ २६ ॥ वज्रासन निरुठ बंद । भेदुनि षट्चक्राचे भेद । कुंडलिनीच्या स्कंद । आतिसु-
बध थापरिला ॥ २७ ॥ ते खवळली माहाशक्ति । वेगे चालली उर्ध्वगति । पवनु-
प्रासुनि ग्रासिति । योगस्थिति गगनाते ॥ २८ ॥ सोखुनि सहस्रदळाचे पार ।
आउटपीठ आणि गोल्हार । क्रमुनिया श्रीहट । आली उन्मन्य ब्रह्मस्थाना ॥ २९
तेथ परमानंदाचा भोगु । शिवशक्तिचा संयोगु । या परि अभ्यासुनि योगु ।
हा भजनमार्गु योगियाच्या ॥ ३० ॥ तुसी जालावया माया । येक भजो लागले तु-
स्या पाया । सर्वथा आप्त न ये तुसी माया । देवराया श्रीकृष्णा ॥ ३१ ॥ माया नल-
क्षे चि लक्षीतां । तो चि माया मोह जाला चित्ता । मग तो सिद्धी लागी तत्वतां । चर-
ण भगवंताचे पुजिति ॥ ३२ ॥ आणिकु हि येकु पक्ष । तुज भजावया मुमुक्ष । जाले

गाअप्रतिदक्ष॥ आध्या॥सपक्षनिजयोगे॥२३॥ आत्ममायेचानाश॥ करावया
जिज्ञास॥ निजात्मबोधेसावकाश॥ प्रतिउल्हासपुजेचा॥२४॥ विवेकाचि
याभावना॥ नित्यानित्याचिविवंचना॥ करूनिअर्पणिताअनुसंधाना॥ सर्व
त्रजाणातुचित्तु॥२५॥ जेअप्रनिसपनेवोळिले॥ तेमायिकत्वमिथ्याजाले॥ मग
चिन्मात्रैकउरले॥ निर्वाळलेनिजरूप॥२६॥ एवंपाहाताचहुकडे॥ तुसेचिस्व
रूपजीकडेतिकडे॥ मगपुजीतिवाडेकोडे॥ नीजसुखवाडेसर्वत्र॥२७॥ जेजेद
॥८॥ खतिजेजेटाय॥ तेतुवाचुनीआननाही॥ ऐसासर्वेत्रचरणुपाहि॥ ठाइचाठा
रपुजिला॥२८॥ श्लोक॥ पर्युत्सुकयातवविभोवनमाक्ययेयंसंस्पृद्वेनी भगवतीप्र ॥८॥
तिपत्तिवधी:॥ यःस्मुप्रणितनमुया:हेळमाददन्नोभूयात्मदांघ्रिस्थुभाशय
धूमकेतु:॥१२॥ टिका॥ ऐसेसर्वत्रतुतेपुजिति॥ तेभक्तपदियंतेहोति॥ स्वच्छी
पुजातेहिअप्राप्तिप्रिति॥ स्वयेश्रीपतिमानिसि॥३९॥ रात्रीविरानरवनमाळा॥
भक्तिअर्पुनिघातलीगळा॥ रमास्पोंडुनीउताबेळा॥ स्वयेभाळलामाळेसी
॥४०॥ भक्तिअर्पिलिआवडि॥ स्वणौनीतीयेचिअधिकगोडि॥ साचिजालिउ
तीनकाढि॥ अर्धघडिगवाचि॥४१॥ भक्तिभावार्थेअर्पिली॥ देवेसर्वांगीधरी

ली॥ यालागीं सुकोविसरली॥ स्वरविलीसर्वदा॥४२॥ तेस्याअप्राभ्वादित्तागं
धु॥ भावेंतुल्लामुकुंद॥ श्रीसिउपजलाक्रोधु॥ सवतिसमंधुमांडिला॥४३
मजनयेताआधि॥ भक्तिअर्पविलीनेणोबंधि॥ मीत्तरूनसांडुनीत्रिशुधि॥ तेव
धस्वांद्दीवाहतुसे॥४४॥ देवोनेणेमोणाचिरवुना॥ तेव्हधमितरूण॥ परितीसिचिनु
ललानिर्गुणा॥ गुणागूणहोनेणे॥४५॥ मजचरणसेवायेकाधवेळा॥ हेसर्वका॥
वपडिलीगव्हा॥ मजहोनिस्त्रेहोअप्रागव्हा॥ नेलावनमाव्हासर्वथा॥४६॥ मातेडा
वलुनिवेगी॥ हबैसलीदोहीअंगी॥ हसिबोलताचिश्रीरंगी॥ मजचिलागीया
गीलें॥४७॥ मजादिधलीचरणाचिसेवा॥ स्यामत्सरुकीतीसाहावा॥ आपाद
आवरिलेयादवा॥ मासिसेवाहिरत्तली॥४८॥ मिकुब्जात्मजाक्षिराब्धिचि
हरानररांणीचि॥ स्वांदिबैसलिदेवाचि॥ निडभक्ताचीलणउनि॥४९॥ हेन्म
त्कबव्हेबैसलीस्वांदी॥ कहिचिनुतरेत्रिशुद्धि॥ रमावनमाव्हेतेवंदी॥ हूवबु
द्धिसांडुनी॥५०॥ ऐसिभक्ताचीपूजा॥ तुजअप्रावडेगरुडध्वजा॥ सुप्रणीतभा
वेवोजा॥ चरणीतुस्याअर्पीला॥५१॥ तेस्चरणधुमकेतुतुसा॥ आमुच्या॥
पापातेनासुवोजा॥ पुनःपुनागरुडध्वजा॥ पापसमाजानिर्दळा॥५२॥ करिता

चरणाचे वर्णन । नधाये देवाचे मन ॥ पुढतपुढती चरणस्तवन । ध्वजलक्षं
णवर्णीती ॥ ५३ ॥ श्लोक ॥ केतुः त्रिविक्रमयुतः त्रिपत प्रताको यस्ते भयाभ
यकरो सुरदेवचम्वोः ॥ स्वर्गाय साधुषु खलेष्वितराय भूमन्पादः पुनातु भगव
न्सजतामघानः ॥ १७ ॥ टीका ॥ बळीबंधनी प्रनंता ॥ त्रिविक्रमी चरण वाढ
ता ॥ सप्तलोकां हि वरौता ॥ दिसे सव्यकता श्रीचरण ॥ ५४ ॥ चरण वाढला स
र्वांवरी । तो केतु बोली जे कं विश्वरी ॥ पताका सव्य कतक वणेपरि ॥ सुरसुरी
॥९॥ नूनि जगंगा ॥ ५५ ॥ बळिबंधनि आवेश ॥ चरण उचलिला दुरास ॥ नखे भेदला ॥९॥
आवरणकेश ॥ जळेबहु वसचालिले ॥ ५६ ॥ चरणस्परुषे भगवंता ॥ जाली जि
वनासि पवित्रता ॥ ब्रह्मा कुमंडलि धरिता ॥ शिवे माथा वाहिली ॥ ५७ ॥ चरण
ध्वजिपताका ते गंगा ॥ त्रिवाहिनि त्रिपथगा ॥ चरणशोभा श्रीरंगा ॥ नयन
नंगा उल्हास ॥ ५८ ॥ केतु सव्यकलेया पाटी ॥ आसुरीसेने सा भय उठी ॥ दैवी सं
पत्तिस्या पोटि ॥ अयंत उठी अल्हादु ॥ ५९ ॥ आणीक चरणाचि कथा ॥ देवासि
स्वर्गसुखदाता ॥ तो चि चरण अधर्मवंता ॥ होये तत्वता नरकहेतु ॥ ६० ॥ येकतर
ले चरण पुजिता ॥ येकतरले चरण ध्याता ॥ चरण उपेक्षिति सर्वथा ॥ अधः

पातातेजाति।।६१।।चरणवंदितिकां निंदिति।।तेनीजपदाप्रतिजाति।।सर्वथा
जेउपेक्षिति।।अधोगतितयासि।।६२।।चरणवंदितातरलेशिव।।निंदिताउ
धरिलेभुशुंपाव।।जेउपेक्षितिचरणकमळ।।तयासवरौरव।।६३।।एकैस्वामि
व्यापका।।ऐसातुसाचरणनिका।।आमुच्यासकळपातका।।क्षणार्धेदेखाउ
द्धार।।६४।।जेथेपापाच्याजाळाग्नद्वारु।।तेथसहजचिखुंटलादुराचारु।।ऐसा
तरावयासंसारु।।चरणसाचारुपैतुझा।।६५।।श्लोक।। नस्योतगावः इवयस्य
वशेभवंतिब्रह्मादयस्तनुभृतोमिथुरर्घमानाः।।कालस्यतेप्रकृतिपुरुषयोः
परस्यशंनस्तनोतुचरणःपुरुषोत्तमस्य।।२४।।टिका।।नीजसुखातेविस्तारी
ता।।तुसाचरणुजिअच्युता।।काळादिकर्माच्यासमस्ता।।आज्ञानियंतादेवाच्या
।।६६।।तुकाळाच्यानीजनियंता।।काळासिअप्रकाशनकरवेसत्ता।।देवासिअ
धिकारिस्थापिता।।देवनियंतातुकृष्णा।।६७।।कर्मेस्वामितुकृष्णनाथा।।इंद्रि
यक्रियासमस्ता।।कोणहानकरवेसर्वथा।।कर्मनियंताश्रीकृष्णु।।६८।।ब्रह्मादिश
रिरधारी।।तुजआधिनगाश्रीहरी।।जैसेनाथिलेबैलनागरि।।ऋषिवबुधरीस्वा
मीहे।।६९।।तेथेजोराहेमागेपुढे।।तोसोडीजेआसुडे।।तुसेअप्रह्नेवरितोकडे।।व

ग्प्रंति ।। तेथ बीजरूपें प्रवर्त्ति ।। जीवराहाती सुक्ष्म रे ।।७९।। मगउ प्तत्तीचिका
ववेकें ।। तें चि बीजें विरुढतिसकळें ।। पाऊजतिस्थि तिकाळें ।। पुष्पफळेंस
फळित ।।८०।। हेगुणक्षोभाचीगप्रवस्था ।। तेथ मि नव्हें प्रवर्त्तयेकर्ता ।। ऐसें ललए
सिजरी ह्रक्ष्म नाथा ।। तरि तें हि कथापरियेसें ।।८१।। तुसासाचारजालया ।।
भावो ।। मायामहत्तत्वक्रमाणिजिवो ।। नासु नियादोसपाहो ।। निजपादिनिर्वाहो
भोगीति ।।८२।। सातु जसकळसंस्कारिता ।। कोणिदु र्घटताह्रक्ष्मनाथा ।। कार
णेसि प्रवर्त्तयेकर्ता ।। तु चिसर्वथा महाकाळु ।।८३।। कळोनें दिसिसंस्कारस्थिति ।। प्र
ग्प्रतिसुक्ष्मकाळगति ।। नासुकरीसिग्प्रंत्ति ।। निजप्रकृति विकार ।।८४।। प्रळया
सिप्रमाणमूळ ।। लवनिमिषघटिकापळ ।। अहोरात्रत्रिकाळ ।। श्रीनाभीकेवळ
जोह्ललिवे ।।८५।। ऐसियेगंनिरगतिसि ।। मायामहत्तत्वनासिसि ।। तोतुमाहा
काळुहोसि ।। स्वबिकेशा श्रीकृष्णा ।।८६।। श्लोक ।। वत्तः पुमान्समधिकृत्ययया स्व
वीर्यं ।। धत्ते महान्तमिव गर्भममोघवीर्यः ।। सोऽयं तयाऽनुगत आत्मन आं
डकोशं ।। हैमं ससर्ज बहिरावरणैरुपेतं ।।१६।। टिका ।। पुडति अर्षिचा अर्जिता
तु चि होसि गा अनंता ।। नेउप्तत्तिचि अवस्था ।। मुळकर्त्ता तु चि तु ।।८७।। तु सि

त्याहोनीवीर्यशक्ति॥होयेपुरुषासिपुरुषप्राप्ति॥तेणेअंगीकारुनीप्रकृति॥के
लेउत्पत्तिगर्भाधान॥१८॥तेचित्तेक्षेत्रिप्रकृति॥महत्तत्वहोयेगर्भवति॥तेणेम
हतत्वेसिगर्भधरीति॥हिरण्यवर्णअंडातें॥१९॥तेअमोघवीर्येप्रबळ॥गर्भिंविश्वा
कारबाळ॥धरितीजालिवेल्हाळ॥ब्रह्मांडसकळअंडामाजि॥२०॥जैसेगर्भा॥
सिजळबजाण॥तैसेअंडासिबाहिरावरण॥समधानेमस्थप्रमाण॥तुनिर्माण
॥ ११ ॥ करविता॥२१॥पृथ्वीजळतेजपवनआनि॥नभआणीअहंकारस्थुळ॥सातवे
तेअतिसबळ॥जाणकेवळक्रियासुत्र॥२२॥सागर्भासिजतनेवरि॥तुचिअ ॥ ११ ॥
तुआणिबाहेरि॥रिघालासुत्रधारि॥खांबसुत्रिजैसा॥२३॥ऐसेजगजालेदो॥
घापासुनि॥परितीसरेनदेखोकोण्हि॥अवघिअघटितदोघिजणी॥तुम्हदुमु
निभरलीसे॥२४॥वातिलाउनिपाहाता॥तीसरेनलगेचिहाता॥दुसरीप्रकृ
तिनिर्धारिता॥तेहिसर्वव्यापकवाव्हा॥२५॥ऐसादुजेनबीणयेकला॥येकलाचिवि
श्वजाला॥अकळतुकैसालमला॥मालमर्दनाश्रीकृष्णा॥२६॥एवंयेकलेपणेतु
कर्ता॥यालागीलेपुनलगेसर्वथा॥कर्मकरुणीतुअकर्ता॥तोहिकथापरियेसे
॥२७॥श्लोक॥ततस्त्वमध्यक्षःअजगतःअभवानधिशायमाययास्वगुणविक्रिय॥

योपनीतान्॥ अथान्युपन्नापिहृषीकस्यतेनलिप्तोयेन्येस्थतः परिह्रतादपिविम्य।
तिस्म॥ १७॥ टिका॥ चरें आणि अचरें। जंगम आणि स्थावरें। या जगाच्या स्वा
मित्व निर्धारें। केलें स्वरें गतश्लोकीं॥ ९९॥ तें चि स्वामित्व कैसें घडे। हें जरि पुस
सि धडफुडें। तरि तें हि विखिरोकडें। वचन गाढें अवधारीं॥ १९॥ निजमायेचे नि
योगें। नाना विषय भोगिसि आंगें। ते भोगिले पण अंगीं न लगे। अकर्तात्म संगें
अलिप्त॥ २००॥ तो चि अकर्तात्मबोधु कैसा। जरि ह्मणसि हृषीकेशा॥ ते आगम
निगमार्थ तत्व दशा। परम पुरुषा परियेसीं॥ १॥ भोग्य भोगु भोक्ता। या तिहिं तें तु
प्रकाशिता। जेवि घरिं बिंबोनि सविता। अलिप्तता स्वभावें॥ २॥ घरघरजळप्र
तिबिंबासि। स्वयें सविता प्रकाशि। प्रकाशुनि अलिप्त त्यासि। तेवि तु भोगासि।
श्रीकृष्णा॥ ३॥ अथवा कर्म कार्य कर्ता। या तिहिमाजि निजात्मता। देखे तो अभो
क्ता। भोगु नित्य तो निज भोगा॥ ४॥ दर्पणिच्या प्रतिबिंबासि। जो प्रवर्तला भोगर
सि। व्यभिचाराच्या आव्हुरासि। के वि अंगा सिवा गैले॥ ५॥ जगाचि हे अवघा। जो
होउनि टेला स्वांगें। त्यासि बाधावे कोणें भोगें। निजात्मयोगें योगिया॥ ६॥ ऐसी
या बोधाचे निर्बळें। तो विषयावरी जरि लोळे। परि विषयाचे निविटाळे। बोधु

नमैकेतयाचा॥७॥तोघेनदेनेकरी॥पाहातादी सवेवहारि॥नांदताहिघरि
दारि॥सामासारितोनाहि॥८॥नेणेनियाबोधाचिमागि॥भोगभोगुकेला
योगी॥नरिकापतातिसर्वांगि॥वासनाराणीउरलीसे॥९॥स्वप्निविषयादे
खति॥जागेझालमाप्रायश्चितकरीति॥नाहिभावकलीअहंकृति॥यालागी
भितिसर्वेदा॥१०॥ऐसियाजिविषयभेडा॥नाहीनिजबोधुधडफुडा॥तैसानव्ह
सितुनिधडा॥दिसेलोकडानिजबोधु॥११॥श्लोक॥स्मायदलोकलवदर्शित॥
॥१२॥ भावहारि भ्रूमंडलप्रहितसौरतमंत्रशौंडैः॥पत्न्यःस्तुषोडशसहस्रमनंगबा॥ ॥१२॥
णैर्यस्येंद्रियंविमथितुंकरणैर्नविभ्व्यः॥१॥टिका॥मिनिधडानिजबोधेसंपूर्ण
सणसीदेखोसकेकवण॥येप्रर्थिचेउपलक्षण॥एकतेखुणसांगिय॥१२॥सो
ळासहस्रपत्न्याघरि॥आणिगोकुळिच्यापरनारि॥कुब्जादिमथुरेमाझारि॥क
र्णकुमारिभोगिल्या॥१३॥मुंजिनव्हताआधि॥जोगीलिहागोवळिंयेंधि॥धरु
नियासांदोबिदि॥नदानादिअसंख्या॥१४॥अविधिभोगीतानारि॥बोधुनमै
ळेचिश्रीहरी॥आंगेरिघालासिक्षिरसागरि॥अर्जुनकरिधरुनि॥१५॥शोभ
शाइनारायणा॥उत्कंठातुसीयादरुषणा॥तेणेउपावोकेलाजाणा॥हरुनी॥

ब्राह्मणाचि बाधे ॥ १६ ॥ जे विश्वापुले स्वरूप आपण ॥ वाहावीया किजे दर्पण ॥
तो विपा हावया कृष्णार्जुन ॥ स्वयें नारायेण आपण आणि ॥ १७ ॥ तुम्ह अवतार नर
नारायेण ॥ तुम्हे ध्या वियादरुषण ॥ ब्राह्मण आपण जाण ॥ म्या आपण आणि-
लि ॥ १८ ॥ ऐसे नारायणाचे बोल ॥ विधि वेदांला जें विलें ॥ मुनिंचां म्या दिधले ॥
सप्रेम अतिसखोल ॥ आलिंगें किलें गासकळ ॥ तुम्हा बोधु अकळ श्रीकृष्ण
नाथा ॥ १९ ॥ ते ब्राह्मणाचि अपत्य ॥ जें बहुकाळ जालि होतिं मृत्ये ॥ तुवा आणु-
नि दिधली अनंते ॥ तेचि चरित्रें समस्तें देखिलि ॥ २० ॥ तुम्ही नारायणा ऐसि श्रव
स्था ॥ तेथ आमुचि कवण कथा ॥ पार न कळे जि अच्युता ॥ गुणपति ता श्रीकृ-
ष्णा ॥ २१ ॥ मागा अवतार जाले ॥ परि ऐसे चरित्र नाही केले ॥ विधि वेदाला जा-
विलें ॥ मुनिंचा म्या दिधलें बीजपद ॥ २२ ॥ जे म्या नोगीले हृदियासि ॥ ते तु उद्दा
सिन देखल्यासि ॥ तेण बाधु न पवे चिबोध्यासि ॥ स्वबिके शिते न घडे ॥ २३ ॥ हावभा
व विलासेसी ॥ अंगें दाउ निच पवतेसी ॥ तुज लक्षु नि पुरुषोत्तमासि ॥ काम
बाणासि यो जिति ॥ २४ ॥ वाउनी न मंडळाचे भेटे ॥ वंकटा कटाक्ष बाणगाढे ॥
सुरतमंत्रि राकडे ॥ केले धडफुडे सतेज ॥ २५ ॥ ज्या बाणाच्या घाइ ॥ इंद्र खोचला

सहस्रारारं ॥ शिळ्लोख्य विलापाहीं ॥ मोहनियामोहिमहाबाणें ॥ २५ ॥ ज्याबा
ळाच्या पिसारा ॥ लागता चिपैमेंदरा ॥ तापसि घेतलों संडुनि घरद्वारापञ्जा पुरा ॥
ले ॥ २७ ॥ तैसें सोळासहस्रबाएं ॥ अखंड तुज चिवरी संधान ॥ करिताबोधुन
मेळे जाण ॥ अतिविंदान हे तुझें ॥ २८ ॥ घरिच्या स्त्रिया सहस्र सोळा ॥ गोकुळा
दि मथुरेच्या आबळा ॥ तुजविषइकरावया गोपाळा ॥ नळ्हात्तिचसकळासम
र्थ ॥ २९ ॥ साच्चेनि तुजनकरवे चिविषइ ॥ परिहाया केलिया निर्विषइ ॥ ऐसा तु
॥ १२ ॥ त्रैलोक्याच्या टाइ ॥ स्वामि पाहीं मी ह्रस्म ॥ ३० ॥ ऐसि तुझी किर्ति ऐके कता ॥ ॥ १२ ॥
ग्रथव्यचरणतीर्थ घेता ॥ या चि दोहि तीर्था चि समर्थता ॥ पवित्रता जगासि
॥ ३१ ॥ श्लोक ॥ विष्वक्स्तवर्ण मतकणोदवहः स्त्रिलोक्याः पादावनेजसरितः
शमलानि हंतुं ॥ आनुश्रवं श्रुतिभिरंघ्रिजमंगसंगैस्तीर्थद्वयं शुचिपदस्ते
उपस्पृशंति ॥ १२ ॥ टिका ॥ तुझियें किर्ति श्रवण ॥ अंतरमळाचे क्षाळण ॥ करु
नियाव्रत्ति जाण ॥ परमपावण किर्तण ॥ ३२ ॥ तुझियें चरणी चि गंगा ॥ स
कळपातकेने भंगा ॥ तेपाय वणी श्रीरंगा ॥ पवीत्र जगा ते करिते ॥ ३३ ॥ यादो
हि तिर्थाच्चे सेवण ॥ अखंड करिती साधुजन ॥ तेणें होउनि परमपावन ॥

समाधाननिजवृत्ति ॥२४॥ अवताराच्याअंती ॥ येदोन्हीतीर्थेअतिवि-
ख्याति ॥ प्रकटकेलीतुवाक्षिति ॥ नरामाश्रीपतिनीजदास ॥२५॥ येकअव
णेयेकस्नाने ॥ दोन्हितीर्थेपरमपावणे ॥ प्रकटकेलीजगजीवणे ॥ मच्छीनज
नेतराच्या ॥२६॥ श्लोक ॥ श्रीबादरायणिरुवाच ॥ इत्थमित्थंविबुधैः सेशैः श
तध्रुतिर्हरिं ॥ अभ्यभाषतगोविंदंप्रणम्यांबरमाश्रिताः ॥२७॥ टिका ॥ शुकु
ह्मणेपरिक्षिति ॥ यापरिदेविसमस्ती ॥ स्तवीलास्चानंदेश्रीपति ॥ परमभ-
क्तिभावार्थे ॥२७॥ ऐसाकरुनिस्तुतिवाद्यु ॥ देवासिहोतुसेअल्हादु ॥ संतोष-
वीलागोविंदु ॥ परमवीनोदुसर्वासि ॥२८॥ स्तुतिकरावयाअग्रणि ॥ ब्रह्मा-
शिवपुढेहोउनी ॥ तोहिजयजयकारुकरुनि ॥ लोटांगणीघातली ॥२९॥ देवरा
होनीगगणी ॥ हातजोडुनिविमानी ॥ विनंतिकरावयालागुनी ॥ ब्रह्माप्रमु-
खउभाराहेनीबोलतु ॥३०॥ श्लोक ॥ ब्रह्मोवाच ॥ भूमेर्भारावतारायपुरा-
विज्ञापितःप्रभो ॥ त्वमस्माभिरशेषात्मस्तत्तथैवोपपादितं ॥३१॥ टिका ॥
उत्तरावयाधराभारा ॥ पुर्वीप्रार्थिलासियदुवरा ॥ अनयद्याविया सुर
वरा ॥ आलिश्रीधरावीनविले ॥३१॥ आलिवीणविलेजैसे ॥ तुवाकार्य-

केले लणोनि तैसे॥ ध्याहुनीया विशेषे॥ कळी निजविन्यासे धर्म वृद्धि॥ ४२॥ तुस
वैश्वरूस सर्वात्मा॥ जे कार्यें न कळे चित्ता ल्ला॥ तो हि तुवा पुरुषोत्तमा॥ घना
शामा संपादिले॥ ४३॥ श्लोक॥ धर्मश्च सत्यापितः सत्सू सत्य संघेषु वैश्वया॥
कीर्तिश्च दिक्षु विक्षिप्ता सर्वलोक मलापहा॥ २२॥ टिका॥ सत्यवादि साधु जे
काहि॥ त्या त्यासंकल्प तु स्थापीले॥ धर्म तु स्थापिला सत्यायाय॥ तुवा पाहि ये
थास्थित तु॥ ४४॥ आणिक दशादिशा प्राप्ती॥ विस्तारिली उदार कीर्ति॥ ते पा ॥१४॥
वण त्रिजगती॥ होय निश्चिती श्रवणादरे॥ ४५॥ पूर्ण पुरुषा हृषिकेशी॥ तु अ
वत्सला सियदुवंशी॥ सिमातु सियारूपासि॥ बरवे पणासी न करवे॥ ४६॥
तु सर्वा माजि सर्वोत्तम॥ देखो नि उत्तम त्या वृत्ति सिउ परम॥ लिला विग्रहि
पुरुषोत्तम॥ मनोरमस कळिका॥ ४७॥ कर्मे केली परमाद्भुते॥ गोवर्धन धे
रिला वाम हस्ते॥ सुखे प्रासु निव न वयाते॥ गोपाळा नेवस्त्र विले॥ ४८॥ मृता
आणिले गुरु पुत्रासि॥ गतगर्भ भेटविले देवकीसि॥ गोपाळ वध तु जाला
सि॥ विधा सासि भुलविले॥ ४९॥ जगाचिया पवरमहित्ता॥ यालागि नाना च
रित्र कथा॥ करिता जाला सि अनंता॥ रुक्ष्मनाथा नीज जनका॥ ५०॥ श्लो

कु।अवतिर्यदोर्वंशो विभ्रद्रूपमनुत्तमं। कर्माण्यद्‌भुतानि कृत्वा हितायजगतो कृपाः।।२४।। यानित्ते चरितानीष्टा मनुष्याः साधवः कलौ।। एवंतः कीर्तयं तस्तारिष्यंसंजसातमः।।२५।। टिका कथाकौतुकेवी चित्रे। नानापरिचिचरित्रे। परममपावनपवित्रे। येनेअवतारेंकेलि ५० कलयुगी साधुजनत्या चरित्राचे श्रवणकिर्तन। करितातरले जाण। तमोगुणत्रिगुणसि ५२।।
श्लोक।। यदुवंशेवतिर्णस्यभवतः पुरुषोत्तम। शरछतंव्यतीयाय पंचविंशाधिकप्रभो।।२५।। टिका।। अवतरआयदुवंशि। पुरुषोत्तम ऋषिकेशि। संख्यायाअवतारासि। जालीतेतुजपासिसंगेण।५२।। मर्त्यलोकी मनुष्यमर्यादा।। शतवरुषेजी गोविंदा। तेंअतिक्रमोनीअवंदा। अधिकमुकुंदापंचविंशाजालि ५४।। श्लोक।। नाधुनाते खिलाधारदेवकार्यावशेषितं। कुलंचविप्रशापेन नष्टप्रायमभूदिदं।।२६।। टिका।। यावरत्तेयेथ्यकाहि। देवकार्यउरलेनाही। यादवकुळहनलणासितेहि। नष्टप्रायपाहिउरलेसे।।५५।। उटवन्मा आलेहातीरु। कापारवउपडिलेयाखिरु। तैसायादवाच्यादवभारु। चुरभारउरलासे ५६।। निवण्याचा फुटकाडेरा।। काक्षयोलागलाराजकुमरा।।

वनवाआहवलाआजगरा॥यादववीरातेदशा॥५५॥दारुणब्राह्मणाच्या
शाप॥नासत्ता विर्यसौर्यप्रताप॥गव्हालावारिवेचादर्प॥केवळप्रेतरूपदि
सताती॥५८॥श्लोक॥ततःस्वधामपरमंविशास्यय दिमन्यसे॥सलोकाल्लोक
पाल्लान्नःपाहिवैकुंठकिंकरान्॥२७॥टिका॥यालागीजीयादवराया॥आ
लिवांछूतुसीयापाया॥वेगुकिजेस्वधामायावया॥सुरवर्योश्रीकृष्णा॥५९
एकैदेवकीनंदना॥जरीमानेलतुझियामना॥तरीनेघीजेजीयाचिक्षणा
॥२५॥ सुरसेनातिष्टत॥६०॥सलोकलोकपाळजेजे॥यावरीतुवाकृपाकिजे॥आ ॥२५॥
म्हिकिंकरगातुझे॥वचनमानिजेदासाचे॥६१॥एकेजिवैकुंठनाथा॥तुझे
यारिठग्राह्लाअवस्था॥आदिकरूनिउमाकांता॥आणिसमस्तादेवाल्सि॥
॥६२॥श्लोक॥श्रीभगवानुवाच॥अवधारितमेतन्मेयदात्थविबुधेश्वर॥
कृतंवःकार्यमखिलंभूमेर्भारोवतारितः॥२८॥टिका॥जोयोगज्ञाणमुगुट
मणि॥मेघगंभीरस्यावाणि॥ब्रह्मयाप्रतिचक्रपाणि॥हास्यवदनीबोलि
ला॥६३॥नादब्रह्ममुसावला॥कीनीजानंदाचेफळपिकले॥तैसेश्रीमुखे
बोलेआदरिले॥भाग्यउदेलेश्रवणाचे॥६४॥गोरवेह्मणेब्रह्मदेवा॥संतो

शत्नोतुम्हियाभावा॥ पुत्रस्नेहेकरूणीतेध्हा॥ गदितुखेवाहरिजाला॥ ६५॥
आवडिल्लणेविबुद्धेंद्रा॥ सप्रतुस्त्रीवागमुद्रा॥ तुसेनिवचनेब्रह्मलेंद्रा॥
धराभाराउतरिले॥ ६६॥ सकळकार्यनिशेष॥ म्यासंपादिल्लेदेख॥ तन्हित्र
लेअसेयेक॥ थोरकष्टकमजलागी॥ ६७॥ श्लोक॥ तदीदंयादवकुलंशौर्यवि
र्यश्रियोद्धतं॥ लोकंजिघृक्षद्रुद्धंमेवेलयेवमहार्णवः॥ २९॥ टिका॥ यद्यसं
हृतंदृप्तानांयदूनांविपुलंकुलं॥ गंतास्म्यनेनलोकार्यमुद्वेलेनविनंक्ष्यति
॥ ३०॥ टिका॥ हेयादवाचेकुळयेथ॥ विर्यसौर्यश्रीयोद्धत॥ धर्मुन्मासामाउन्म
त॥ म्यातिहसनिजबळे॥ ६८॥ हेछेदुपाहातातिधर्मम्हणे॥ म्याआवरिलेअ
सतियोगबळे॥ जेवीसमुद्रातेमर्यादावेळे॥ असेराखिलेनेमुनी॥ ६९॥ सां
डूनिएसियासि॥ मजगेलियानीजधामासि॥ येहिपिडितात्रैलोक्यासि॥
कोणयासिवारील॥ ७०॥ जैसानिर्मर्यादसागरु॥ खवळलासर्वसंहारकरू॥
हासिकोणसके आवरू॥ तैसाविचारूहोइल॥ ७१॥ हेअधर्मेपरहोतिगाढे
तुह्मासिपडेलसाकडे॥ सांगोधावालमजपुढे॥ यच्चेरोकडेगाम्हाणे॥ ७२॥
हेनाटोपतिदेवा॥ नाकळतिदैत्यादानवा॥ हेअधर्मकरितीजेव्हा॥ तुह्मि

चिमज तेव्हां सांगोयाल॥७३॥श्लोक॥इदानीं नाथः आरब्धः कुशपद्धि लक्षाप
न्नाः॥यास्यामि भवनं ब्रह्मन्नेवं वदते त्वानघ॥३१॥टिका॥यालागीं कुश ना
शा सिद्ध रीत॥आजि पासुनि सुमुहुर्त॥केले असे गा निश्चित॥यथो चित्तया
द्वा॥७४॥ऐकैं सखया प्रजापति॥या कुश नाशाच्या अंति॥तुझिया भुवना
वरुनि निश्चिति॥नीज धामा प्रति येइन॥७५॥ऐसे बोलिला स्वयंभु॥ऐको
नि स्वयंभु स्वयंभु॥आनंदला देवकदंबु॥समारंभु मांडिला॥७६॥जयजयका
॥२६॥ रु केला सकळी॥परमानंदे पिटिली टाळि॥चरण वंदुनी रनमाळी॥पुष्पांजु ॥२६॥
ळि अर्पिल्या॥७७॥श्लोक॥शुक उवाच॥इत्युक्तो लोकनाथेन स्वयंभुः प्रणिपत्य
तं॥सह देवगणैर्देवः स्वधाम समपद्यत॥३२॥टिका॥शुक ह्मणे परिक्षिति॥ए
कोनी कृष्ण वदति॥सुरवर आनंदले चित्ती॥आल्हादे करित्ति प्रभिवंद
न॥७८॥धाला सबीता शुकपाणी॥मिळो नियां स्वगणि॥श्री कृष्णासि घा
तल्या लोटांगणी॥चरणवंदुनी निघाले॥७९॥एवं वंदुनी श्रीपति॥आपू
लालिया स्थाना प्रति॥नीघालिया जि देवपंक्ति॥पवनगति विमाने॥८०॥
॥श्लोक॥अथ तस्यां महोत्पातान् द्वारवत्यां समुत्थितान्॥विलोक्य भगवानाह य

दुरदान्समागतान्॥ ८०॥ टिका॥ कुळनाशुकरणेरोकडे॥ ऐसेद्रुस्नेनेमीत्लेघडकु
डे॥ तयद्वारकेसीयेरिकडे॥ महोस्पातगादेउदिले॥ ८१॥ गगनि नीघाले त्रिकेतु॥ धु
मकेतुडंडकेतु॥ सिखासहित सिखाकेतु॥ गगणाआत वगवला॥ ८२॥ मा
ध्यानीवाजलाआघात॥ दीवसाउल्कापात होत॥ नुतेनएगवीनाचत॥ ग
गणाआतरोदति॥ ८३॥ एक जंबुक नगराआत॥ दीवसाचौबाराकुकात॥
नगरीन्वाल वानुकत॥ उनकापत देखोनी॥ ८४॥ नगराआतुबाहेयि॥ स्वा
नाचिरडनीनारि॥ माञ्जारकव होनगारि॥ घरोघरिहोतुसे॥ ८५॥ गाइआडाति
मध्यरात्री॥ लेकरेखेचती जुंसारी॥ मानुसाते स्रडपिति घारि॥ घुघातिघरो
घरिदिवा भीते॥ ८६॥ वागम्परिक्षो नालिगाटि॥ बोलिहलणति आलीयेमधा
डी॥ कारेधावतातातडि॥ आगीउडि घालुपाहा॥ ८७॥ नुफोटभुमिकंप॥ अ
ग्निकिरालितपेआतप॥ वारेनिसांडिलाआहाकंप॥ लागे स्रडपरखरस्पर्शे
॥ ८८॥ धुळेराउधवळतनगरी॥ रजस्वरेडोळयामाझारी॥ जेव्हा नुघडवेनरनारी
दिशाच्याकिधुमधुमित॥ ८९॥ ऐसेनानापरिचेउत्पात॥ नगरिरुधिरव्रुष्टिहो
त॥ देखोनियादवसमस्त॥ नयत्यकितपेजाले॥ ९०॥ यादवमिळोनीथोरथोर

वधकरीतिविचार॥ येचिन्हे आरिस्टकर॥ विघ्नथोर दिसतसे॥ २१॥ अवघे आले
कृष्णापासि॥ वृतांतुसांघति तयासि॥ उद्विग्न देखो नियादवा सि॥ हृषिकेशि
बोलिला॥ २२॥ श्लोक॥ श्रीभगवानुवाच॥ एतेवैसुमहोत्पाता॥ तःस्फुतिष्ठंती हसर्व
तः॥ शापश्च नः कुलस्यासीद्ब्राह्मणेभ्योदुरत्ययः॥ २३॥ टिका॥ कृष्णयादवासी
सांगत॥ दिविभुअंतरीक्षगत॥ उठिले जे महोत्पात॥ सर्वगतसर्वेरा॥ २४॥ दे
॥२८॥ खो नियाया चिन्हासि॥ मज हि आरवतेमानसि॥ ब्राह्मणशापयदुकुळासि॥ ॥२८॥
चिन्हेयासिसुचके॥ २४॥ ब्राह्मणचाशापुखरा॥ तुलंघवे हरिहारा॥ तुह्मी आ॥
ताचिविचारकरा॥ नगराबाहिराजनुकाट॥ २५॥ श्लोक॥ नवस्तव्यमिहा॥
स्मा भिर्जिजीविषुभिरार्यकाः॥ प्रभासं सुमहापुण्यं यास्यामोद्यैव माचिरं॥
२५॥ टिका॥ येथुनीद्वारकेचिवस्ति॥ आह्मिसांडावी समस्ती॥ जीवेज्याच्या चिया
डचित्ति॥ तरिप्रभासेप्रतिनिघावे॥ २६॥ वेगीकरारेतातडि॥ आह्मी चिनिघारे
लवडसवडि॥ सांडाघरद्वारापिगोडि॥ येथ अर्धघडि न राहावे॥ २७॥ श्लोक॥ य
त्रस्नात्वा दक्षशापाद्गृहीतो यक्ष्मणोडुराट्॥ विमुक्तः किल्बिषात्सद्यो भेजेभू
यः कलोदयं॥ २८॥ टिका॥ ऐका समस्तयादवश्रेष्ठ॥ प्रभासातिर्थ अतिवरि

थ॥ जेथिचेनि स्नानेंउद्धरा॥ निस्तरला कष्टक्षयाचे॥ २८॥ दक्ष निजकन्या चंद्रा
सि॥ सत्ताविस जाणि दिधल्या ह्यासि॥ तेरा तल्या रोहिणीसि॥ येरा सर्वासि उपेक्षु
नि॥ २५॥ दक्षे शापिले चंद्रासि॥ क्षयरोग लागला यासि॥ तेणे येउ निप्रभा सोसि॥ ॥
स्नानदानासि पैके ते॥ २८॥ स्नानमात्रे केवळ॥ क्षयरोग गेला तत्काळ॥ कलापा॥
वलासकळ॥ शोभे निर्मळ निजतेजे॥ २९॥ श्लोक॥ एवं च तस्मिन्न्याप्लुत्य सर्वपापि
हा पितृन्सुरान॥ भोजयीत्वा शिजो विप्रान्नाना गुणवता धसा॥ २७॥ टिका॥
आलिहितेथ स्नानदान॥ पितृतर्पण देवतार्चन॥ करब्राह्मणपूजन॥ जेसंपन
श्रुतिशास्त्रे॥ ३॥ नानापरिचिपक्कान्ने॥ गुणाधिक्य मिष्टान्ने॥ देवो ब्राह्मणा
भोजने॥ नानादाने विधिनोक्त॥ ४॥ श्लोक॥ तेषु दानानि पात्रेषु श्रद्धयो महां
तिवै॥ वज्जिनानि तपिष्यामो दानेनै त्रिरिवार्णवं॥ २८॥ टिका॥ श्रधेचेनिनरे
पाटे॥ पाहोनी दानपात्रे चोखटे॥ दान द्यावे गोमटे॥ भुमि वोलटे जे विबीज॥ ५॥ ब्रा
ह्मण वि[illegible]ख ते क्षेत्र॥ पाल आपोडि विणया वित्र॥ ऐसे पाहोनि सुक्षेत्र॥ दानवि चि
त्र पेरावी॥ ६॥ विनित ते घिसलवोल॥ अधा याडे जिनिर्मळ॥ शमदमादि बैलसा
बळ॥ ते तत्काळ जुंपोनि॥ ७॥ ऐसिया बोजा परि॥ बीज पेरीया क्षेत्रि॥ पिक पिके

लघुमरी॥पुरुषार्थेच्या क्लिलगडोनि॥८॥सा विकाचे नीसबळे॥पायें तरो नीयेसक
ळे॥जेवी नावेचे नीबळे॥समुद्र उल्बेत तरिजति॥९॥श्लोक॥श्रीशुक उवाच॥एवं
भगवता दिष्टाः यादवाः कुरुनंदनं॥गंतुं कृतधियस्तिर्थे स्यंदना न्समयू
युजन॥१८॥टिका॥अकस्मात कौरवनंदना॥ऐकें परिक्षिति सज्ञाना॥कृष्णें दि
धली आज्ञा॥तीर्थविधाना प्रभासे॥५॥यादव उठिले वेगाडे॥रथी जुंपिले तो
॥२८॥ घोडे॥येर धावति येर सुटे॥यदुकुळ लगबग॥१०॥श्लोक॥तन्निरीक्ष्योद्धवो रा ॥१८॥
जन् श्रुत्वा भगवतोदितं॥दृष्ट्वारिष्टानि घोराणि नित्यं कृष्णमनुव्रतः॥१९॥टि
का॥थोर विराचे वोभार॥गजरथाचे घडघडार॥द्वारकेमाजि नुकुटे वार॥प्र
याण उठ प्रभासे॥११॥हडबडीली देखोनी द्वारावति॥ऐकें राया परिक्षिति
उद्धवासि आठवले चित्ति॥कृष्ण वदति देवासि॥१२॥कुळनाशा सिद्ध रित्ति॥आ
सिया सुनी सुमुहुर्ते॥तो चि देवें प्रस्तुत॥कार्यार्थे मांडिला॥१३॥उद्धव कृष्णास
वेसतंत॥कृष्णानुमते तो वर्तत॥सुरसंवाद निश्चित॥होता श्रुत तयासि॥१४॥
असता येय कृष्णनाथ॥द्वारकेमाजि उत्पात॥उठीले मरणोगत॥जाणे निश्चित
कृष्णाचे॥१५॥यादव नेउनी प्रभासेसि॥अर्धक्षणे नाशिल यासि॥जावया नि

जधामासि॥रुषिकेशिजद्यतु॥१६॥ह्मणालकानेलेरतुकेदुरि॥नाशुनिकरि॥
चिद्वारकापुरि॥तरितोसर्वज्ञश्रीहरि॥सुत्रधारिजाणता॥१७॥यादवदेवा॥
सनिश्चिति॥सातवीपुरिद्वारावति॥येथनिमालयासायुज्यमुक्ति॥हेजाणो॥
नीश्रीपतिननासिचि॥१८॥यासिआहेपदाभिमान॥द्वारकेमाजिनघडेनिध
न॥हेजाणौनीजगजीवन॥करवीप्रयानप्रभासे॥१९॥ब्रह्मशापाचेमूळदेखा॥
प्रभासेनीघालीयेरिका॥हेकवळलेसेयदुनायेका॥तेथसकळिकाधाडीले॥२०॥
स्वकुळनाशुनीश्रीपति॥नीघेलनीजधामाप्रति॥हेजाणौनीउद्धवचित्ती॥बा॥
हुतारीतिकळवळला॥२१॥बाष्पेकंठुनिरोधिला॥नेत्रीअश्रुचापुरआला॥स्वे
दुसर्वांगिचालिला॥हृदरदाटलाहुंडका॥२२॥कृष्णवियोगअर्धक्षण॥तेणेनी
घोपाहेप्राण॥वीसरलाकार्यआठवन॥कृष्णवदननिरक्षि॥२३॥विवेकप्रत्क्षि
बाणप्रबळ॥हृदरतलेअतिसबळ॥बुद्धिधैर्येसिहोतिविकळ॥जिवीतळम
ळलागली॥२४॥यकांतुदेखोनीश्रीकृष्णासि॥धावोनिलागलाचरणासि॥
मिठिघोलुनीपायासी॥नकसाबुकसिस्फुंदतु॥२५॥श्लोक॥विविक्तउपसंग
म्यजगतामिश्वरेश्वरं॥प्रणाम्यशिरसापादौप्रांजलिस्तमभाषत॥४१॥टि

जो जगाच्या नियंता ॥ त्या कावळ्याचा कृष्ण कळिता ॥ तुम्हीचे चरणी रेवील्या माथा ॥ वि
नितता बोलतु ॥ २६ ॥ श्लोक ॥ उद्धव उवाच ॥ देवदेवेशयोगेश पुण्यश्रवणकी
र्तन ॥ संहृत्यैतत्कुलं नूनं लोकं संत्यक्ष्यते भवान् ॥ ४२ ॥ टिका ॥ उद्धव ह्मणे
यादवेंद्रा ॥ देवेंद्राच्या आदि इंद्रा ॥ योगियाच्या प्रबोधचंद्रा ॥ अक्रूरमुद्रा पैं तु
सी ॥ २७ ॥ देवामाजि इंद्र ईश्वरु ॥ त्या इंद्राचा तु जगदीश्वरु ॥ योगियामाजि श्रेष्ठ महेश्वरु ॥
त्याचा ही ईश्वरु तु श्रीकृष्णा ॥ २८ ॥ तुझे जे श्रवणकीर्तन ॥ ते पुण्यासि करी पावन ॥
॥ ११ ॥ छेदी संसारबंधन ॥ समाधान कीर्तने ॥ २९ ॥ संहारुनि निज कुळासी ॥ सांडुनी ॥ ११ ॥
याया लोकासि ॥ नीजधामा जावो पाहासि ॥ हृषिकेशि निश्चित ॥ ३० ॥ श्लोक
वीप्रशापं समर्थोपि प्रत्यहन्न यदीश्वरः ॥ नाहं तवांघ्रिकमलं क्षणार्धम
पि केशव ॥ ४३ ॥ टिका ॥ अन्यथा विप्रशापासि ॥ करावया समर्थु होसि ॥ तेन
करुनी कुळसंहारिसि ॥ नीजधामासि जावया ॥ ३१ ॥ ऐसे बोलता आलें रुद
न ॥ न धरीत त्याचा लिले स्फुंदन ॥ आसुवि पूर्ण झाले नयन ॥ धावोनी चरण ध
रियेले ॥ ३२ ॥ माथा रेविला चरणावरि ॥ सरवास्वामि तु श्रीहरि ॥ आह्मा सिसां
डुनिया दुरि ॥ कैश पापरि जासिल ॥ ३३ ॥ तुझ्या प्रयाणाच्यो वार्ता ॥ ऐकता धिगा अ

युक्ता।।उनडु सारवेणा चित्ता।।वियोगु सर्वथा न करावा।।३४।।जन्मावेगळी मासो॰
ळि।।तैसाजो उत्तम कमळि।।निष्ठुर झाला सि वनमाळि।।अंतकाळि मज लागी।।
।।३५।।श्लोक।।एतत्सुमुख हे नाथ त्वद्धाम नय मामपि।।तव विक्रीडितं कृष्ण
नृणां परममंगलं।।१७।।टिका।।तु जगेलियापाठि।।मि दीन वदन ये स्रष्टि।।को॰
णासि सांगो गोष्टि।।स्वासु पोटिन समाये।।३६।।नि घोनी गेलिया आला।।प्रेतर
पत्र रेषा प्रतिमा।।तु जगेलिया निजधाम।।तैसे आह्मा होइल।।३७।।तुचि आह्मा
जनकु जननी।।हा दृढ विस्वासु आमुच्या मनि।।केवी जाते सिसांडुनी।।ह्मणो
नि लोचनी घातली।।३८।।तु निघाला सि नीजधाम।।कोणासि निर्विलजी॰
आह्मा।।कारु बत्ला सि पुरुषोत्तमा।।बोलुनि जकर्म आमुच्या।।३९।।मुके बाळ सां
डुनि क्षिति।।माता रिघो पाहे सती।।ते जे वियेकाकुळती।।तैसि स्थिति उहुवा।।४०
कारवने आडवक्षिति।।अंधळे सांडुनी जाये सांगाति।।ते ग्लानी करिवणा ति।।
तैसी गति उडुवा।।४१।।गाडुगी छिद्र आमिश्रा कवळु।।सर्वेचि पारधि आसु डि गळु
सा मिन ऐसा विह्वळु।।हातु से प्रेमळु उद्धवु।।४२।।तु जगेलिया वरि देवा।।स्याको॰
णा चि करावी सेवा।।कारु सत्त्वा सि यादवा।।आमुच्या देवा निश्चित।।४३।।धाव॰

धावोपायापडे॥ धायमोकलुनीरडे॥ मजसांडुनितुचिपुठे॥ कोणि
कडे जातोसि॥ ४४॥ मिनं कृपायावेगळा॥ क्षणुनोसडीचरणकम
ला॥ तुसेप्रयानजीगोपाळा॥ अंतकाळामजकाळु॥ ४५॥ तुसीपो
रलागलीसवे॥ मजन्यावेआपणासवे॥ हेचिप्रार्थितुसेजीवेभावे॥
कृपायादवेमजकीजे॥ ४६॥ तुगरुडारुढहोसी॥ तेक्षणकृपेनबैसवी
पाटिसि॥ सांडुनकोरांषिकेशि॥ निजधामासिमजनेश॥ ४७॥ सल
॥२०॥ गिदिधलीजन्म चरि॥ अंतिकायागीसीदुरि॥ कृपाळुंगाम्भीहरि॥ वा॥२०॥
कृपाकरिसर्वथा॥ ४८॥ लणसिमिनीजकुवासिकाळु॥ तोतुजके
वीहारनकृपाळु॥ हेनलणतुदिनदयाळु॥ अतिस्नेहाळुभक्ता॥

सि॥४९॥ तुसीकृपा मज कावरि॥ यालागीमी सलगीकरी॥ मातेउद्धरीश्रीहरी॥ सनेहे
संसारीसांडसि॥५०॥ श्लोक॥ कर्णपीयूषमास्वाद्यत्यजत्यन्यस्पृहांजनः॥ शय्यास
नाटनस्थानस्नानक्रीडाशनादिषु॥४५॥ टिका॥ तुझीक्रिडानानाखेळ॥ प्राणि
यासिपरममंगळ॥ कर्णेद्वारेवेल्हाळ॥ नीजनीर्मळसेविती॥५१॥ तुझीकिर्ति
श्रवणाचिआवडि॥ लागलीकर्णपीयूषगोडि॥ तेथअंबुतांचिचवीथोडि॥ हो
यअर्धघडीनलगता॥५२॥ ऐसिऐकतातुझिकिर्ति॥ सर्वांसनाशहोनघाती॥ तेन
कतुजनरीसंबति॥ हृदयाहातिसर्वदा॥५३॥ यातुजप्रत्यक्षश्रीकृष्णासि॥
मजनसाहावेवियोगासि॥ सवेंला॥ विलोआम्हासि॥ सोउजन्येसिस्वामिहे॥५४॥
श्लोक॥ कथयंतांप्रियमात्मानंवयंभक्तास्त्यजेमहि॥ त्वयोपभुक्तस्रग्गं
धवासोलंकारचर्चिताः॥४६॥ टिका॥ तुतवआमुच्यास्वामिहोसि॥ मजअ
र्धासनिबैसविसि॥ मजवेगळेरषिकेशि॥ निजगुजासितुजनाहि॥५५॥ आ
चारकार्यपडेथोर॥ तेंह्काम जपुसासिविचार॥ मिजोजोसांगेमंत्र॥ तोसाचारमा
नीसि॥५६॥ जेंह्काभोजनकरारिघासि॥ माझेताटताटेसिमांडसि॥ जेवित्ताना
नाविनोदकरिसी॥ भोजशेषदेसिमजलागी॥५७॥ ब्रह्मादिकानलभेपंक्ति॥ तो

मीबैसेतुझेपातीं॥शेषनागींजिश्रीपति॥केलेनिश्चिंतिहामज॥५८॥मातेधर
नियाहातीं॥येकलाबैससियेकांती॥ब्रह्मादिकांचिविनंती॥तुजप्रतिमीसां
गो॥५९॥कर्योनेदिताकोण्हासि॥तुवाकेलेरासक्रिडेसी॥तेगुह्यसांगोनमज
वासि॥कैंगोवळासिधाडिले॥६०॥सेजेंचेउरउनिनिमकोसि॥मजआपण्या[illegible]
वळिनिजविसि॥तेंनिद्रेचियासुखासि॥समाधिकाइसिबापुडि॥६१॥ऐसया
तुझेसंगति॥रात्रिनोगिल्यानेणोकिति॥सामजसांडुनीश्रीपति॥जाणेनिश्चि
॥२१॥ तिकरितासि॥६२॥वेळुनगमेचक्रपाणि॥मजबोलाउधाडिसिरुक्मिणि॥सरि
पादुआंळिदेधीजनी॥येकासनीबैसविजे॥६३॥जेंह्लावेहाजियेनीगसि॥न
जआपुल्यारथीबैसविसि॥दोघागमनयेकेरथेसि॥आजिउबगलासिसांग
ता॥६४॥जळक्रिडाकरिताजळी॥करिसिगोपीकासिरांडोळी॥तेंहाहोमीतु ॥२१॥
जजयघि॥स्नानकालीसवेदा॥६५॥ऐसेसांगोमिकिति॥तुजवेगळाश्रीपति
नाहिजाहालाओआहोरात्रि॥केवीम्याउंप्रतिसांडावे॥६६॥तुस्वामिसखासर्वात्मा
जिवाचाजिवतुपुरुषोत्तमा॥तुझावियोगमेघःश्यामा॥केवीऽप्राहलासाहावेल
॥६७॥आमुचाजीवआणिप्राण॥तेतुसेगाश्रीचरण॥तेवियोगदुःखसाहाव

याजाण॥ समर्थपण मज नाहिं॥६८॥ आम्हां हाचि लाभ अव्यंगु॥ जे तुझिया
चरणाचा संयोगु॥ त्याचा नसावा हा वियोगु॥ देहभंगु जालिया॥६९॥ देह राहेल
तरि राहो॥ अथवा जाइल तरि जावो॥ तुझा चरण वियोगु पाहो॥ न सके साहो॥
सर्वथा॥७०॥ घोर दुस्तर तुझी माया॥ ब्रह्मादिकां नये आया॥ मज सुगम जा
लि तरावया॥ यादवराया निजबोधें॥७१॥ श्लोकु॥ उच्छिष्टभोजिनो दासास्तव
मायांजयेमहि॥ वातरशनाय ऋषयः श्रमणा ऊर्ध्वमंथिनः॥४७॥ टिका॥ तु
झे गंधशेष आणि माळा॥ धरितां कपाळीं आणि गळां॥ मी नागवें कळिका
ळा॥ दासगोपाळ आपैं तुझा॥७२॥ तुझे कासेचा पीतवळा॥ येउनी मासे कासे लाग
ला॥ तेचि कामु म्या जिंकीला॥ दृढ जाला निजकासे॥७३॥ तुवां आपुले हृदइं चेप
दक॥ जेघ्लाचि मज दीधले देख॥ तेण्हाचि माया जाली विमूख॥ दासास न्मूख ना
राहे॥७४॥ मायेसि असतें मुख॥ तरि घोलाला तिसन्मुख॥ तें मिथ्या गा निशेष॥ व
था लोक भ्रमले पें॥७५॥ तुझें उच्छिष्ट सेवीतां देख॥ लाजे निजा ये समाधिसुख
निडरला निजात्मसंतोष॥ बोधप्रत्यक्ष निजलाभु॥७६॥ ऐसा तुझेनि दास्य सर
ता जाला॥ तुझेनि निजबोधें चर्चिला॥ तुझी माया मि तरला॥ उपाधा कुला विला

योगीया॥७७॥ श्लोक॥ ब्रह्माख्यं धाम तेयांति शांताः संन्यासिनो मलाः॥ वयं
त्विह महायोगिन्न् अमंतः कर्मवर्त्मसु॥७८॥ टिका॥ मिथ्या मायेच्या धाकासा
टि॥ योगियें रिघाले जिकपाटि॥ जह्मीसांडिली लंगोटी॥ तस्किपोटि धाकति॥७८
आसनस्थ होउनि जाण॥ आकर्षाव्या प्राणापाण॥ मुखबंध आकोच्यना॥ हठ
धारणा ते करिती॥७९॥ अंगुळे बाराबारा॥ जिणा वयाजिवारा॥ रात्रिदिवसु श
रिरा॥ अभ्यासद्वारा आरिती॥८०॥ क्षुधे न रवादली भुका॥ तृषा ताहान आली दे
॥२२॥ ख॥ जिणो नियासुखदुःख॥ अति नेटक निर्धारे॥८१॥ सुबुद्धि धरनिया हाति ॥२२॥
आकर्षुनि इंद्रियवृत्ति॥ वैराग्य करीत रख्याति॥ ऊर्ध्वगती निघाले॥८२॥ मेदु
नी मणिकर्णिका विवरी॥ उसवले जो ब्रह्मरंध्री॥ जिणो निया ब्रह्मगीरि॥ नि
शान भेरीला विल्मा॥८३॥ तेथे शांतिचे नियोगे॥ बिलासतस वंगि॥ संकल्प
त्याग वेगे॥ जाले आंगे चिद्रूप॥८४॥ ऐसे योग बळे योगि॥ माया जिणति आं
गोवांगी॥ या हो नी प्रति सुगम मार्गी॥ आस्ला लागी वाकेत्ती॥८५॥ श्लोक॥
त्वद्वार्त्तयां तरिष्यामस् तावकैर् दुस्तरं तमः॥ स्मरंतः कीर्तयंतस् ते कृतानि गदितानि
निच॥८६॥ टिका॥ भजावे तुसिया निज भक्ता॥ ऐकावि तुसि कथा वार्ता॥ त्व

केनितरलो जिसर्वथा॥ रुक्मनाथा निजमाथा॥८६॥ आह्मा कर्ममार्गिंच्या क
र्मठा॥ तुवा उपकार केला मोठा॥ तुझे कथेच्या श्रवणपाठा॥ मुक्तदारवंटा मोक्षा
चा॥८७॥ असो मोक्षाची कथा॥ चाड नाही सर्वथा॥ तुझा भक्ता सितुझी कथा॥
करिता भवव्यथा न बाधिती॥८८॥ तुझे अभेद भक्तिचे कोड॥ आह्मा संसारा
चि गोड॥ स्वेचुनी त्रिगुणाचे तोंड॥ भक्त प्रचंड भजताति॥८९॥ श्लोक॥ गय्यकस्मि
न्नेषण श्वेधि यन्न लोक विडंबनं॥१०॥ टिका॥ तुझ्या चरित्राचे श्रवण॥ आव
डि करिता कीर्तन॥ त्याच्या भवबंध छेदन॥ बळे चि जाण तु करिसी॥९०॥ पुसु
नियासंसार भावो॥ नीजपद दिदेसी ठावो॥ हा श्रवणकीर्तनला नुपाहाहो॥ आ
लिस हजे ल्ला हो निज भक्ता॥९१॥ स्वभावे कीर्तन करीत॥ येवढा लाभ होये तवत्ता॥
मातुझे मुखी चि कथा गाता॥ आपणा देता तु होसि॥९२॥ तुवा जे जे केली लिला॥ ते
आवडि गाता गोपाळा॥ नियायासे वैकाळ वक्ष॥ अंगी आंग वक्ष तु होसि॥९३॥ तु
झि गोकुळिच्ये गमन पदे॥ आवडि वर्णिती आनंदे॥ त्यासि खांदी वाहुनि निजबो
धे॥ कीर्तन छंदे नाचसि॥९४॥ तुझे वर्णिति जे हास्यवदन॥ त्या भक्ताचे तु करीसि
ध्यान॥ त्याचे निबोले समाधान॥ स्थिर मुद्रासि जाण तू देसि॥९५॥ तुझे दृष्टिचे

॥२२॥ ॥२२॥

दरुषेन॥ दृष्यातितनिरिक्षण॥ सर्वत्रदेखणेपण॥ कीर्तनीगायेणजेगाति॥ ९६॥ सा
च्यापाउलपावलासि॥ आपुलेसर्वांगतुवोयाळिलि॥ अंगसांडुनीतिष्ठसी॥
यापासिसर्वदा॥ ९७॥ आपुलिगुह्यज्ञानमुद्रा॥ यासीअर्पीसीज्ञाननरेंद्रा॥ नि
जबोधेप्रबोधचंद्रा॥ याचानीजभद्रातूकरीसी॥ ९८॥ रासक्रिडादिनानाछंद
अंगनामंगनादिप्रबंध॥ कीर्तिआणीविषद॥ भावार्थेशुद्धजेगाति॥ ९९॥ कां
रकुनिब्रह्मत्वयासि॥ गोपाअवछतुजालासि॥ ऐसएेसियाविनोदासि॥ रुबिके
शिजेगाति॥ १००॥ यासिसर्वभुतिनिजात्मता॥ देसीतुआपुलीसत्ता॥ याच्याबो
लामाजिवर्तता॥ कृष्णनाथातुहोसी॥ १॥ मनुष्यनाट्याचेनियोगे॥ जेजेचरित्र
केलेतुवाअंगे॥ तेगाताअैकताअनुरागे॥ तरलेवेगेनिजभक्त॥ २॥ म्याचिके
लिजेजेआळि॥ तेवापुरविलीसर्वकाळि॥ यामजउपेक्षुनिवनमाळि॥ अंतकाळ
कोकाजासी॥ ३॥ श्लोक॥ श्रीशुकउवाच॥ एवंविज्ञापितोराजन्भगवान्देवकीसु
तः॥ एकांतिनंप्रियंभृत्यमुद्धवसमभाषत॥ ५॥ टिका॥ एवंयापरिदेवकिसुत
पुर्णपुर्णांशिभगवंतु॥ विणविलाश्रीकृष्णनाथु॥ निजभृत्यसेउद्धवे॥ ४॥ निजभृत्यका
ळणे॥ उद्धवासियाकारणे॥ नीजगुजश्रीकृष्णे॥ यासीबोलनेसर्वदा॥ ५॥ जे

थरिगमुनाहिरुक्मीणीसि।जावानाहिदेवकीवसुदेवासी।बळिभद्रादिप्रद्युम्न
म्नासि।अनवसरयासिजेराशि ६।तेराइक्रुष्णाप्रति।उद्धवअसेआहेराति।या
लागीयैयकांती।ह्मातेह्मणतितयासि।७।श्रीक्रुष्णासीबाडेकोडे।जीवापरिस
जेआवडे।तेउद्धवासीचदेनेघडे।प्रेमगाढेभक्ताचे।८।देताजरितोनेघे।तरिधा
वोनियाआवंगीवेगे।नेघेतादेशेवायालागे।भक्तपांगेवांगला।९।यालागीक्रु
ष्णासिप्रियेकर।उद्धउचिएैसाच्यार।याहोनीप्रेमथोर।नाहीसधरआनत्वे।
१०।यालागीप्रियेभक्तुयकांति।येब्रीदेउद्धवासिसाजति।तेणेनिजस्वामीसि
विनंति।निजप्रीतिपैकेली।११।एकोनीउद्धवाचेवचन।चातकालागीजेवीघन
तेवीबोलीलाजगजीवन।स्वानंदघननीजबोधे।१२।च्यातकाचीताहानकी
त्ति।तसकरनिनीववीस्विति।उद्धवउद्धेबेश्रीपती।त्रिजगतिनिवरविल।१३।ऐ
कताउद्धवाचेबोल।येताातिश्रीक्रुष्णासिडोल।भक्तभाग्यजिसरवोल।आहा
लीवोलप्रेमाची।१४।तेवोललेभक्तभूमिसि।निजबीजपेरिलरविकेषि।
तेपीकपुरेलजगासि।मुक्तरासीमुमुक्षा।१५।धेनुवछाचेनिवोरसे।घरादुभ
तेपुरवीजैसे।तेवीउद्धवाचेनिउद्देशे।जगहषिकेशेनिववीजे।१६।घरीपाहुन

॥२४॥ यालागी। कीजतीपरवडिअनेगी। तेथबाळकजेवीविभागी। होतवेगीनमग
ता॥१७॥ पक्कान्नसेउनेणतीबाळे। तन्हिमातामुखिघालिबळे। तैसेजनार्दनेम्रा
ळाकेले। स्वयेंदिधलेनिजशेष॥१८॥ नवलकृपाकेलीकैसि। कृष्णउद्धवासि।
उपदेशि। तोचिअर्थुदिधलाआह्मासि। देशभाषाप्रथिला॥१९॥ येकाजनार्दनु।
ह्मणे। श्रोतासावधहोणे। हेमिबोलोतोंडकोणे। तिहिमजकरणेसावध॥२०॥ नि
जभक्तेकेलीबीनंती। निजज्ञानबोलेलभक्तयंत्ति। श्रवणाचिसावधपंक्ती
बैसकावृत्तीतद्बोधे॥२१॥ येथमुक्ताचेकोड। पुरेमुमुक्षाचिचाड। हेचिविषयासी ॥२४॥
कथागोड। श्रवणेकवाडउघडेल॥२२॥ उद्धवेश्रीकृष्णवीनविला। नातोश्रव
णिडंगोराघोटिला। मुमुक्षासिह्मणेचालाचाला। कृष्णवोवळानिजबोधे।
॥२३॥ मोक्षमार्गीचिकापडि। अर्थत्रुषा तृषितबापुडि। प्रबोधबोधाचिपद्धेगा
टि। उद्धवेरोकडिघालविलि॥२४॥ भक्तिजननीमाझितेथ। कडेघेउनीहोति
नेत्त। जनार्दनपरमांब्रत। जालेप्राप्ततेचिनी॥२५॥ तेतुझिभक्तितवत्ता। आ
ल्यासिअसाविसर्वथा। तरजमागाबीमुक्तता। तवतेमुखताभक्ताचि॥२६॥ सा
चअसावीबद्धता। तरिम्यामागाबीमुक्तता। तेचिनाहिगातत्वता। मिथ्यामा